

УДК 378

ЗНАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

І. С. Анурина

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського
вул. Першотравнева, 20, м. Кременчук, 39600, Україна. E-mail: office@kdu.edu.ua.

Розглядається важливість використання інформаційних технологій у формуванні перекладацької компетентності майбутніх філологів. Оскільки глобалізація та інтеграція України в європейську та світову спільноти вимагає пошуку новітніх підходів до підготовки перекладачів у вищих навчальних закладах, і вони стануть представниками нашої країни на міжнародній арені, окрему увагу автор приділяє організації навчального процесу, визначенню виду аудиторних занять та наповненню навчальної дисципліни, які повинні формуватися з урахуванням досвіду закордонних вищих навчальних закладів, де оволодіння інформаційними технологіями та спеціалізованим програмним забезпеченням вже стало невід'ємною складовою професійної компетентності висококваліфікованих спеціалістів. Робиться огляд комп'ютерних систем перекладу та доцільності їх використання у професійній діяльності, аналізується роль ІТ у буденних проблемах, з якими стикають письмові та усні перекладачі, наголошується на необхідності вивчення програм автоматизованого машинного перекладу студентами філологічних спеціальностей. Обґрунтовується твердження, що тільки всебічно розвинутий фахівець з вищою освітою буде конкурентоспроможним як на вітчизняному, так і на міжнародному ринку праці, який постійно підвищує вимоги до професійної підготовки спеціалістів.

Ключові слова: інформаційні технології, перекладацька компетентність, глобалізація, комп'ютерні системи перекладу.

АКТУАЛЬНІСТЬ РОБОТИ. У сучасних умовах модернізації вищої освіти в Україні, зумовленої процесами в європейських країнах, актуалізується потреба в підготовці фахівців до роботи в інформаційному суспільстві. Розвиток міжнародних політичних, економічних та культурних зв'язків з іншими країнами суттєво підвищує значущість перекладачів, які є представниками нашої держави на міжнародній арені. Пожвавлення процесів глобалізації, а також рух України до європейської та світової інтеграції змушують освітян шукати нові, досконаліші підходи й технології професійної підготовки перекладачів, які зможуть забезпечити досягнення високих результатів у їхній професійній діяльності, посилює увагу до різних аспектів їхньої фахової підготовки, що зумовлює актуальність пропонованого дослідження. Зважаючи на зазначене вище, метою є встановлення особливостей підготовки майбутніх перекладачів до умов сучасного ринку праці шляхом навчання їх інформаційним технологіям; визначення виду аудиторних занять та наповнення навчальних дисциплін «Комп'ютерні системи перекладу» та «Сучасні інформаційні технології в перекладі».

МАТЕРІАЛ І РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ. Традиційно інформаційні технології застосовувалися під час вивчення технічних дисциплін, але в сучасних умовах інформаційного суспільства очевидно стала потреба в підготовці нових фахівців-гуманітаріїв, які були б здатні використовувати інформаційні технології під час навчання та в майбутній професійній діяльності, для самоосвіти, самовдосконалення та подальшого професійного зростання [5]. Сучасна концепція вищої професійної

освіти передбачає формування у студентів готовності до здійснення професійної діяльності в умовах інформатизації освіти. На думку О. М. Пехоти, технології повинні стати для студента засобом, який полегшує процес здобуття нових знань і вмінь. Сучасні потужні комп'ютери й засоби зв'язку дозволяють швидко знаходити, передавати й обробляти необхідну інформацію. Тому, наголошує автор, «необхідно вміти користуватися цими засобами, тобто володіти відповідними технологіями» [6].

Як показує аналіз багатьох вітчизняних і зарубіжних науково-педагогічних джерел, концепція перекладацької освіти ґрунтується на компетентнісному підході в навчанні майбутніх фахівців. Науковці погоджуються, що формування професійної компетентності перекладача повинне бути спрямоване на забезпечення ним таких основних функцій: письмової та (або) усної комунікації в різних (або певних) сферах суспільної діяльності; застосування сучасних методів збору та обробки інформації, використання глобальних інформаційних мереж, автоматизованих пошукових систем, електронних баз даних, глосаріїв та довідників; проведення наукових досліджень у сфері професійної діяльності [4]. Фахівець повинен бути ерудованим, мати розвинену культуру мислення, уміти зрозуміло, чітко й логічно висловлюватися в усній та письмовій формах, мати організаційні здібності, бути здатним до самонавчання.

Останнім часом розповсюдження набули два різновиди комп'ютерних систем перекладу: 1) системи автоматичного перекладу, які можна використовувати в ролі чернетки для розуміння основного змісту тексту; 2) системи автоматизованого перекладу, які

дають змогу редагувати вихідний текст за допомогою наявних інструментів, формуючи таким чином власну базу перекладів та термінологічні словники.

Для випускника дуже важливо (поряд з базовими знаннями про теорію й практику перекладу) одержати знання про існуючі програмні засоби для оптимізації роботи з письмовими перекладами, адже сьогодні вміння перекладача працювати із системами автоматизованого перекладу є немаловажною умовою його успішного працевлаштування. Ключову роль в освоєнні нових дисциплін повинні зіграти лабораторні заняття [2, с. 21–23].

Беручи до уваги стійке зростання обсягів перекладів, пов'язаних з інформаційними технологіями, перекладацьким та комп'ютерним компаніям доводиться мати справу не тільки з підготовкою документації, але й з локалізацією програмного забезпечення, тобто з перекладом ресурсів, що мають розширення .exe і .dll з подальшим тестуванням програмного забезпечення [1]. Тому в курс підготовки майбутніх перекладачів необхідно включити розділ, присвячений локалізації. У цій області поки немає загально визнаного стандарту – на відміну від сфери ТМ, де таким стандартом є Trados.

Зважаючи на все, зазначене вище, підтримуємо твердження Н. Іваницької [3], що використання сучасних інформаційних технологій у формуванні перекладацької компетенції дає змогу розв'язувати такі завдання навчального процесу як активізація навчальної діяльності студента, реалізація індивідуального навчання, економія навчального часу, контрольованості результатів, використання кращого світового педагогічного досвіду, створення умов для практичного застосування знань і навичок.

ВИСНОВКИ. Використання сучасних інформаційних технологій у формуванні перекладацької

компетенції дає змогу активізувати навчальну діяльність студента, використовувати кращий світовий педагогічний досвід, створювати умови для практичного використання знань і навичок. Інформаційні технології допомагають ефективно реалізовувати такі дидактичні принципи лінгвістичної освіти як науковість, доступність, наочність, автономність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Блехман М. Машинный перевод: состояние и тенденции // Компьютеры + программы. – 2007. – № 5. – С. 31–36.
2. Говорун М. Машинный перевод в XX веке // Мир Internet. – 2005. – № 2. – С. 16–26.
3. Іваницька Н.Б. Формування перекладацької компетенції в аспекті використання новітніх інформаційних технологій [Електронний ресурс] // Електронне наукове видання матеріалів ІХ Міжнародної науково-практичної конференції «Гуманізм та освіта». – Вінниця, 2006. – Режим доступу: <http://conf.vstu.vinnica.ua/humed/2006/txt/06inbnit.php>
4. Мартинюк О.В. Проблеми професійної підготовки перекладачів у педагогічних дослідженнях вітчизняних та зарубіжних науковців [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://narodnaosvita.kiev.ua/Narodna_osvita/vpypysku/15/statti/martinuk.htm.
5. Мацюк О.О. Використання інформаційних технологій і програмного забезпечення в підготовці перекладачів до професійної діяльності // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: зб. наук. пр. – Запоріжжя, 2008. – Вип. 52. – С. 192–197.
6. Пехота О.М., КікTENKO А.З., Любарська О.М. Освітні технології. – К.: А.С.К., 2005. – 255 с.

KNOWLEDGE OF INFORMATION TECHNOLOGIES AS INSEPARABLE CONSTITUENT OF TRANSLATION COMPETENCE

I. S. Anurina

Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University

vul. Pershotravneva, 20, Kremenchuk, 39600, Ukraine. E-mail: office@kdu.edu.ua.

This article deals with defining the importance of using information technologies in the translation competence formation. Globalization and integration of Ukraine into European and international society requires searching for up-to-date approaches to training future translators/interpreters in higher educational establishments since it is they who will represent our country on the international arena. This is the reason for paying special attention to organization of the training process, determination of the kinds of classes and structure of the study discipline which should be formed with taking into consideration the experience of foreign higher educational institutions where mastering information technologies and specialized software has already become a constituent part of the professional competence of highly educated specialists. The author reviews computer translation systems and reasonability of their use in professional activity, analyses the role of IT in everyday challenges faced by translators and interpreters, emphasizes the necessity of studying computer aided translation programs by undergraduates in the field of translation. Thus only all-round developed specialist with higher education will be competitive both on the domestic and international labour market which is continuously enhancing requirements to the professionalism of specialists.

Key words: information technologies, translation competence, globalization, computer translation systems.

REFERENCES

1. Blekhman, M. (2007), "Machine translation : current state and trends", *Komputery + Programy*, Vol 5, pp. 31–36. (in Russian)

2. Govorun, M. (2005), "Machine translation in the 20th century", *Mir Internet*, Vol. 2, pp. 16–26. (in Russian)

3. Ivanytska, N.B. (2006), "Formation of translation competence in the aspect of using up-to-date information technologies", *Elektronne naukove vydannya materialiv IX Mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi «Gumanizm ta osvita»*, available at: <http://conf.vstu.vinnica.ua/humed/2006/txt/06inbnit.php> (in Ukrainian)

4. Martynyuk, O.V. "Problems of professional training of translators in pedagogical researches of domestic and foreign scientists", available at: http://narodnaosvita.kiev.ua/Narodna_osvita/vupysku/15/statti/martinuk.htm. (in Ukrainian)

5. Matsyuk, O.O. (2008), "Use of information technologies and software in training professional translators", *Pedagogika i psykholohiya formuvannya tvorchoyi osobystosti: problemy i poshuky*, Vol. 52, pp. 192–197. (in Ukrainian)

6. Pyekhota, O.M., Kiktenko, A.Z. and Liubarska, O.M. (2005), *Osvitni tekhnolohii* [Education technologies], A.S.K., Kiev. (in Ukrainian)

Ануріна Ірина Станіславівна,
викладач кафедри перекладу,
Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського,
вул. Першотравнева, 20, м. Кременчук,
39600, Україна
Тел.: +38(05366)36000
E-mail: office@kdu.edu.ua

Anurina Iryna Stanislavivna
Instructor at Translation Department,
Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi
National University,
vul. Pershotravneva, 20, Kremenchuk,
39600, Ukraine
Tel.: +38(05366)36000
E-mail: office@kdu.edu.ua